

Don Peter

Et virkelighedsbillede

Nedenstående er skrevet i 1932 af A. P. Nielsen

Hans liv og virke

Omgivet af naturens storslåethed, den store plantage, der væsentlig bestod af gran og fyr, kun enkelte elme vovede sig frem.

På den anden side lå store smukke lyngbakker med enkelte graner og store smukke revlingeris hvoraf enkelte havde dannet sig i en smuk pyramideform.

Egepurler, bævreasp og små birke giver om sommeren bakkernes brune bund et spraglet og livligt udseende.

Når jeg nu begynder at indlede bogen således, har jeg forsøgt at bruge denne mands ord, jeg er ikke tvivl derom, jeg vil så forsøge at skildre lidt om hans liv og virke, således som jeg har hørt og opfattet, en del har jeg fra en nekrolog.

Idyllisk lå huset; romantisk, som han selv betegner det, noget primitiv uden om, og man kunne nok se, selvom man på forhånd ikke kendte noget til ejeren, at der var noget særegent over det.

Det var ret et eneboerliv, denne mand førte, han levede alene i denne hytte, uden nogen som helst medhjælp, og aldrig var der blevet gjort ordentlig rent i den tid han havde beboet det.

At leve et eneboerliv, medfører som regel dette, hvis det da ikke i forvejen er en særling, bliver det, hvad der også var tilfældet her.

Han levede her et liv som ingen ville misunde ham, skønt han økonomisk set, nok kunne have haft råd til at leve lidt mere for ham selv, nok så gavnligt for sit legemes sundhed.

Levede her mellem sine bøger og blade; han havde i sine unge år været lærer i den landsby, hvorfra han var tilflytter, havde søgt sin afsked af visse grunde, købte så huset her oppe på kanten af bakken og gav det det prægtige navn Montana, der betyder *Huset på bjerget*.

Han levede så af sin pension, og hvad han tjente ved at skrive til forskellige blade, var en tid redaktør af et fiskeriblad.

Særlig kastede han sig over topografien, hvoraf en del fandt vej ud til publikum igennem den stedlige provinspresse, andet fandt ud gen-

nem bøger, små hæfter af hvilket ”Ad Østhimmellandsbanen” er et uddrag af hans skitser fra Østhimmerland.

Heri skildrer han de bekendte bakkepartier og alt det mindeværdige i hans bys omegn, hvilket alt sammen er gode vejledere for turister.

I hans sidste år arbejdede han på et stort topografisk værk over Vendsyssel, der var hans hjemstavn, men han nåede kun at få en lille del deraf færdig inden døden kom og afbrød hans livsbane.

Han var en mand med store evner og mange interesser, og særlig skal der nævnes hans interesse for plantningssagen, denne bragte ham flere rejseunderstøttelser, bl.a. foretog han en rejse til udlandet for at studere stikkelsbæravl, et studium, der forskaffede ham øgenavnet ”*Stikkelsbærprofessoren*”

Hans sidste år tilbragte han mest et større tidsrum på forskellige hospitaler, da han led af en lungesygdom.

Skønt alle kendte hans sygdom, kom det dog bag på dem, hans dødsbudskab, han var dog heller ikke hårdt syg mere end et par dage. Han fantaserede stærkt på det sidste. Døden kom og gjorde ende på et liv, der i nogles øjne set, var levet i elendighed, men dog levet med noget stort for øje.

Minder

I mange år var han meget anset i nordjyske proprietærfamilier, der gerne ville skilte med litterære interesser. Her fik han et nyt øgenavn ”*Don Peter*”

I de senere år levede han mere og mere isoleret.

Hans slægt havde den ”fintfølelse mand” for længst brudt med.

Hans finhed udartede sig endog i den grad, at han tog sig titlen ”*Litterat*”.

Selv havde han bestemt sit begravelsesarrangement. Han ville have en granitsten over sig på 4 alen høj, dette var skriftligt bemærket i

hans testamente. Han ville også gerne gøre udseende af at være økonomisk godt stillet og lade falde ord til proprietærfamilier derom, hvilket udgjorde at han var des mere velkommen i deres hjem. Ved hans død var han også omgivet af disse højærværdigheder.

Særheder

Som det allerede er fortalt med renligheden indvendig, var det sammenligning med vedligeholdelsen udvendig, aldrig blev det kalket, vinduer eller døre malet og som årene gik truede det med at falde ned om ørene på dets beboer.

Således var der engang, han var i hovedstaden, én eller anden på skolen, der havde fortalt følgende lille note, endog i samme blad, som han var referent til.

"Litterat F er ude at rejse, hans skorsten er ved at falde ned af mangel på en kærlig pleje.

Et eksempel til hører vi endnu.

Medens han var lærer, havde han gjort til skik blandt børnene, hver gang han fik et nyseanfald, skulle de folde hænderne og udbryde efter vendsysselsk skik: "Gud velsigne dig".

Så var det en dag, den ene brøndspand var blevet nede i brønden og han vilde så selv ned efter den.

Børnene skulle så hejse ham derned. Han var knap kommet et par alen (1,25 m, red) ned, før han fik et nyseanfald og børnene slap svinget for efter sædvane at folde hænderne og udbryde de omtalte ord.

Vi kan jo nok tænke os til resten, han havnede hurtigere nede i bunden af brønden end han måske nok ønskede det.

Om hans opbevarelse af bøgerne er følgende: Han brugte sin sule-kælder til bibliotekshal. Bøgerne var stillet an dernede rundt langs væggene, når han så steg ned gennem lemmen, stod han midt i dette eldorado.

Kom man en søndag spadserende ud af skoven, som han forestillede sig at have den ære af at være skovfoged over og gik man omkring "Montana", måtte man ikke undres over at se en mand iført gamle, velforsynet af lapper, bukser der næsten var i tavl over det hele, samt i en lang jakke tilsvarende til bukserne med dette lappetavl samt et par rækker blanke knapper.

Var han så heldig at få at se, der kom nogen, skyndte han sig op til huset, stillede sig an sin dør, rettede lidt på frakken og blev stående for at se, hvem de kommende var.

Der var mange af hans særheder der kunne opnævnes, men jeg vil nu begrænse det med disse få som her er fortalt. Af den grund vil han også nok leve længe i folks tanker, de, der kendte ham, vil ikke mindes ham uden en vis vemod.

Hans efterladenskaber

Ved hans bos opgørelse fandt man i Montanas støvede stuer en mængde snurrepiberier, som han tid efter anden havde samlet, og som han omfattede med den største interesse, men kun de færreste har betydning for andre. Men det skulle dog være underligt andet, om der ikke iblandt findes ting, der er værdige til at indlemme på et museum. Et svimlende antal penne, penneskifter, blyanter og blækhus var han i besiddelse af og ifølge testamentet skulle hver lærer i kommunen have et blækhus. Det penneskift, han havde benyttet til at skrive sine værker med, skulle indemures over en dør til en af stuerne, for til evig tid at mindes.

Huset skulle tilfalde kommunen, der kun skulle give en ubetydelig sum for det, og skulle da bruges som bolig for læreren. Bogsamlingen skulle tilfalde alle kommunens lærere og lærerinder, altså de skulle have ret til at afbenytte bøgerne, men de skulle indskyde nogle få kroner, vist nok hvert år, Samlingen skulle stå i den skole, hvor han en gang var lærer.

Kontanterne blev jo fordelt til en mængde ansete personligheder, hans førhen omgangskreds, proprietærfamilierne, men summen blev vist ikke stor, da de først fik al hans gæld betalt.

Et år efter

Huset, som var bestemt for lærerenker, bliver vel aldrig brugt i dette øjemed, da der for tiden ingen fandtes. Kommunen solgte det da til en enke, som nu har restaureret det, og nu ligger der et smukt lille hus, der ser mere romantisk ud og passer bedre til navnet "*Montana*", end da "Professoren" beboede det. Bogsamlingen fandt sin for denne bestemte vej, der blev lavet et værelse i skolen, hvor det nu står.

Endnu året efter kan man tydeligt se sporet af den vogn, der førte hans lig til hans hjemstavnysselsk jord.